

UPA 2015/136
21.maj 2014
Kalistat Lund

"Kalaallit Nunaata uuliasiornermut aatsitassarsiornermullu 2014-imiit 2018-imut periusissaani nutaami Naalackersuisunit saqqummersinneqartumi paasissutissat aallaavigalugit aatsitassarsiornermi suliffissuaqarnitta ineriartortinnissaanut periarfissat pillugit apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiatut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortat Sara Olsvig aamma Naaja H. Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit)

Kalaallit Nunatsinni uuliasiornermut aatsitassarsiornermullu 2014-miit 2018-ip tungaanut periusissatut pilersaarussiaq kiisami maanni inimi sammineqalerpoq, saqqummiunneqaqqaarneraniit qaammatit 15-nit qaanngiuteriillartullu.

Piffissap taassuma ingerlanerani pisoqangaatsiareersimaqaaq, uuliasiorniarnissanik aatsitassarsiorumaarnissanillu misissuinerit tungaasigut, minnerunngitsumillu aamma nunatta naalackersuisoqarnerani ingerlaffiusimasut nalinginnaanngitsut eqqarsaatigalugit.

Kikkulluunniit Nunatsinni soqutigisaminnik aallussiniarlutik eqqarsaateqartut soorunami malinnaavigaat nunatsinni susoqarnerisut. Aatsitassarsiorfittut aallartisarnialernitsinni nunatsinni naalackersuisut siulittaasuata tatiginaatsumik takutitsinera kikkunnit tamanit malugineqarpoq aamma nunatta unneqqariffiuneranik takutikkusutatsinnut akornusiissumik.

Maanna periusissiap ukiut atuuffii ingerlangaatsialereerput, ukiup affaa sinnilaarlugu qaanngiuppat atuuffissiap affaa ingerlareersimalissaaq. Periusissiap suliarineqarnerata atuutsinneqalerneratalu kingorna nunatsinni Naalackersuisut allanngorsimapput, siuttoqarnermikkuinnaanngitsut aammali katitigaanermikkut.

Periusissiap suliarineqarnerata nalaanni illua tungiliuttuusut maannakkut naalackersuisooqataalernikuummata allaallumi aatsitassaqarnermut naalackersuisoqarfik akisussaaffigilernikuummassuk, pingaaruteqarpoq paasissallugu siulimik ingerlatsinerat nangiinnarlugu ingerlatsiniarnerisut imaluunniit illua tungiliuttuugallaramik, aatsitassarsiornermi apeqqutit pingaarutilit isummiuttarsimasatik siuttuuffigilikkaminnut sunniuteqartinniarneraat.

Periusissiap atuuffiata imaalingaatsiareernerani suli piviusorsiuissutut tamakkiisumik isumaqarfigineqarpat, 2018-p tungaanut pivusunngortussatut takorluukkat? Aatsitassarsiorfissat suliffissaqarfiunissaat isumalluarfigalugit naatsorsuutigineqarmata piviusorsioriumik ilumassuffiunissaat pingaaruteqarpoq. Periusissiaq kissaatigisanut nalunaarsuiffiunani, pilersaarusiornernut atorineqarsinnaasusariaqarpoq naatsorsuutigineqarsinnaassusaaq.

Ilumut Naalackersuisut suli pimoorullugu ilimagaat 2020-miit (ukiut tallimaat avillugu qaanngiuppata) uuliat nappartat 500 mio., 2025-miillu nappartat 2 mia. ukiumut tunisassiarineqartalerumaarnerat? Nalunngilarput ukioq manna uuliaqarneranik misissuisoqarniannngitsorooq aamma misissuinissaminnut akuersissuteqarsimagaluartut akuersissumminnik utertitsisimasut arlaqartut.

2014-miit 2018-p tungaannut aatsitassarsiofiit pingasuniit tallimanut ammareersimasinnaannerat naatsorsuutigineqarpoq, tamatumalu kingorna ineriartortoqassasoq nunatsinni ataavartumik aatsitassarsiorfiit tallimaniit qulinut amerlassusillit ingerlaavalerumaartussatut.

Periusissiami kisitsisit taakkartorneqartut taamma amerlassusilerneqarsimanerat kissaataannaarpasipput taamaaliartuaartoqarneranit aallaaveqanngitsut.

Periusissiaq naammatsiffeqanngitsutut sunillu tamanik killeqanngitsumik ammaaserusussuseqarnermik takutitsivallaarpoq. Isumaqarpugut periusissiami ersarinnerusariaqartoq, inuiaqatigiit maanni nunatsinni pisariaqartitsinerput aallaavigalugu ingerlatsisoqarnissaannik siunertaqartugut

Pisariaqartitarpummi pingaarnerpaaq tassaavoq maanni nunatsinni inuit tamarmik suliffissaqalernissaat ilinniarfissaqarnissaallu. Tamakku saniasigut sippulimmik siunnerfeqartariaqanngilagut avataanniit tikisitat isumalluutigalugit suliffeqarferujussuarnik ingerlatsinissanik. Inuiaat ikittunnguugatta avataanniit suliartortunit nunatta siunissaata ilusilersorneqalinnginnissaa nakkutigineqarlunilu pilersarusionerni eqqumaffiqineqartariaqarpoq.

Innuttaasut peqataatinneqarnissaannik pisussaaffeqarneq piviusumik peqataatitsinerusariaqarpoq. Tusarniaasarnerit qanorluunniit sisutigisumik ingerlanneqarsimagaluarpata tusarniaanermi akissutigineqartartut atorneqarneq ajorpata taava equngasoqarpoq aaqqinneqartariaqartumik aamma tusarniaaffiqineqartunut piffissarujussuarmik atuisartunut sumiginnaanneruvoq akuersaagassaanngitsoq. Una periusissiaq maannakkut eqqartugarput assersuutissaqqippoq. Tusarniaassutigineqarnerata nalaanni naammassineqarsimavoq, tusarniaaneq unimmat aqaguani tamatsinnut agguanneqarpoq.

Tusarniaasarnerit innuttaasunillu qanimut peqataatitsisarnissat pillugit naleqquttumik maleruagassiornissaq siunnerfiusariaqarpoq. Ullumikkut aallartinersarnerinnarmi takuneqareersinnaavoq tamanna amigaatigineqartoq. Maleruagassiornermi nunatsinni innuttaasut suna tamaat tikillugu illersorneqarnerat pingaartinneqartariaqarpoq. Oqaluttuarisaanermi nunani allani sunniutaanerluttarsimasut aamma ilisimallugit nunatsinni periutsimik sanasoqartariaqarpoq.

Isumaqarpugut nunatta aatsitassarsiorfissaqqissutut uppernassuseqarnera innarleqqaneqarpoq Naalakkersuisutta Nunaminerals-imut akeqqiussisimarpalaartumik pissuseqalersimanerisa